

THEORETICAL AND PRACTICAL FOUNDATIONS FOR INCREASING WOMEN'S POLITICAL ACTIVITY IN UZBEKISTAN

Sharofat Akramovna Erkinova

Doctoral candidate at the Institute for Studying Youth Issues and Preparing Prospective Personnel under the Youth Affairs Agency of the Republic of Uzbekistan

E-mail: akramovnasharofat@gmail.com

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: Women's political participation, gender equality, decision-making, political representation, economic independence, social stereotypes, legal reforms.

Received: 04.10.25

Accepted: 05.10.25

Published: 06.10.25

Abstract: This research focuses on the participation of women in political life in Uzbekistan, analyzing their role in decision-making processes and the existing challenges. It emphasizes that increasing women's political activity not only ensures gender justice but also enhances the efficiency of state governance and better addresses broader social needs. Restrictive factors such as traditional values, social stereotypes, and legal barriers are examined. The study, based on statistical data, legal document analysis, and expert interviews, shows that although women's representation in state authorities has increased, their participation at the local level remains relatively low. The importance of education, economic independence, and strengthening legal frameworks in developing women's political activity is highlighted. Recommendations are made to fully realize women's political potential through improving legislation, implementing gender quota mechanisms, targeted educational programs (including sports and IT skills), and intensifying efforts to combat stereotypes.

O'ZBEKISTONDA AYOLLAR SIYOSIY FAOLLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI

Sharofat Akramovna Erkinova

Tayanch doktorant

*O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi huzuridagi
Yoshlar muammolarini o'rganish va istiqbolli kadrlarni tayyorlash instituti
E-mail: akramovnasharofat@gmail.com
Toshkent, O'zbekiston*

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Ayollarning siyosiy ishtiroki, gender tenglik, qaror qabul qilish, siyosiy vakillik, iqtisodiy mustaqillik, ijtimoiy stereotiplar, huquqiy islohotlar.	Annotatsiya: Ushbu tadqiqot O'zbekistonda ayollarning siyosiy hayotdagi ishtiroki, ularning qaror qabul qilish jarayonlaridagi o'rni va mavjud muammolarni tahlil qilishga qaratilgan. Ayollarning siyosiy faolligini oshirish nafaqat gender adolatini ta'minlash, balki davlat boshqaruvining samaradorligini oshirib, kengroq ijtimoiy ehtiyojlarni qamrab olishga xizmat qilishi ta'kidlanadi. An'anaviy qadriyatlar, ijtimoiy stereotiplar va huquqiy to'siqlar kabi cheklovchi omillar ko'rib chiqiladi. Statistik ma'lumotlar, qonun hujjatlari tahlili va ekspert intervyularidan foydalanilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ayollarning davlat hokimiyati organlaridagi vakilligi oshgan bo'lsa-da, mahalliy darajada ularning ishtiroki nisbatan pastligicha qolmoqda. Ta'lim, iqtisodiy mustaqillik va huquqiy asoslarning mustahkamlanishi ayollar siyosiy faoliyatini rivojlantirishda muhimligi ta'kidlanadi. Ishda qonunchilikni takomillashtirish, gender kvota mexanizmlarini qo'llash, maqsadli ta'lim dasturlari (shu jumladan sport va IT ko'nikmalari) hamda stereotiplarga qarshi kurash choralarini kuchaytirish orqali ayollarning siyosiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga oid tavsiyalar ilgari suriladi.
--	---

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ

Шарофат Акрамовна Эркинова

*Докторант при Институте изучения проблем
молодежи и подготовки перспективных кадров
при Агентстве по делам молодежи Республики Узбекистан
E-mail: akramovnasharofat@gmail.com
Ташкент, Узбекистан*

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: Политическое участие женщин, гендерное равенство, принятие решений, политическое представительство, экономическая независимость, социальные стереотипы,	Аннотация: Данное исследование посвящено участию женщин в политической жизни Узбекистана, анализу их роли в процессах принятия решений и существующих проблем. Подчеркивается,
--	---

правовые реформы.

что повышение политической активности женщин не только обеспечивает гендерную справедливость, но и повышает эффективность государственного управления, а также способствует более широкому охвату социальных потребностей. Рассматриваются ограничивающие факторы, такие как традиционные ценности, социальные стереотипы и правовые барьеры. На основании статистических данных, анализа законодательных документов и экспертных интервью результаты исследования показывают, что несмотря на рост представительства женщин в государственных органах, их участие на местном уровне остается относительно низким. Отмечается важность образования, экономической независимости и укрепления правовых основ для развития политической активности женщин. В качестве рекомендаций предлагается совершенствование законодательства, применение механизмов гендерных квот, целенаправленные образовательные программы (включая спорт и ИТ-навыки), а также усиление мер по борьбе со стереотипами для полного раскрытия политического потенциала женщин.

Kirish. Ushbu maqola O'zbekistonda ayollarning siyosiy hayotdagi faolligi, ularning qaror qabul qilish jarayonlaridagi o'rni va bu boradagi mavjud muammolarni tahlil qilishga qaratilgan. Shuningdek, unda O'zbekistonning gender tenglikni ta'minlash bo'yicha olib borayotgan islohotlari va xalqaro tajriba asosida ayollarning siyosiy ishtirokini yanada oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Ushbu tadqiqot ayollarning siyosiy faolligini oshirish orqali jamiyat farovonligini ta'minlashga qaratilgan. Xususan, ayollarning siyosatdagi ishtiroki nafaqat gender adolatini ta'minlaydi, balki davlat boshqaruvining samaradorligini oshirib, kengroq ijtimoiy ehtiyojlarni qamrab olishga xizmat qiladi. Mazkur maqolada ayollarning siyosatdagi ishtirokini cheklovchi omillar, jumladan, an'anaviy qadriyatlar, ijtimoiy stereotiplar va huquqiy to'siqlar kompleks ravishda o'rganiladi.

Adabiyotlar tahlili. Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili ayollarning siyosiy faolligiga oid turli nazariy yondashuvlarni, jumladan, feministik nazariyalar, institutsional tahlillar va madaniy kontekstning ahamiyatini ko'rsatadi. Aksariyat tadqiqotlar ayollarning ta'lim olish darajasi, savodxonligi va ishonchining oshishi ularning siyosiy jarayonlardagi ishtirokiga ijobiy ta'sir

ko'rsatishini ta'kidlaydi (Shanbaeva et al., 2023) (Seitalieva, 2024). Ayollarning siyosatdagi ishtirokini oshirish, xususan, gender kvotalari tizimini joriy etish orqali sezilarli natijalarga erishish mumkinligi xalqaro tajribada o'z isbotini topgan (Gjinko, 2023). Ayollarning siyosiy vakilligini oshirish, shuningdek, ularning ijtimoiy-iqtisodiy holatini yaxshilash va huquqiy himoyasini kuchaytirish orqali ham ta'minlanadi (Gjinko, 2023). Ayollarning siyosiy jarayonlarga faol jalb etilishi ularning o'z huquqlarini himoya qilishlari va jamiyatda o'z o'rinlarini mustahkamlashlari uchun muhim vosita hisoblanadi. Bu borada O'zbekistonda ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash, ularning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi faolligini oshirishga qaratilgan qator huquqiy va institutsional islohotlar amalga oshirilmoqda (Kurbanbaeva, 2016). Bu islohotlar gender tenglikni ta'minlash, ayollarning qonuniy huquqlarini himoya qilish va ularning davlat hamda jamiyat boshqaruvidagi ishtirokini kuchaytirishga xizmat qiladi (Seitalieva, 2024) (Gjinko, 2023). Xususan, ayollarning sportga jalb qilinishi ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirib, jamiyatning barcha jabhalarida, jumladan, siyosatda ham faol ishtirok etishlariga zamin yaratadi (Seitalieva, 2024). Sport ayollarning nafaqat jismoniy, balki ruhiy salomatligini ham yaxshilaydi, bu esa ularning jamiyatdagi barcha sohalarida, shu jumladan, siyosiy hayotda faol ishtirok etishiga yordam beradi. Ayollarning ijtimoiy rollarini rivojlantirishda ta'lim tizimining modernizatsiyasi va integratsiyasi ham muhim ahamiyat kasb etadi, bu esa gender bo'shliqlarni bartaraf etishga yordam beradi (Abduvahabova et al., 2023). Ayollarning siyosiy ishtirokini kuchaytirishda ommaviy axborot vositalarining roli ham muhim bo'lib, bu ularga nisbatan mavjud stereotiplarni bartaraf etishga va ularning yutuqlarini keng jamoatchilikka yoritishga yordam beradi. Shuningdek, ayollarning siyosatdagi faolligini oshirish uchun ularning tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va iqtisodiy mustaqilligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Bu, o'z navbatida, ularning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlab, siyosiy jarayonlarda yanada faol ishtirok etishlari uchun imkoniyat yaratadi. Bunday kompleks yondashuv O'zbekistonda ayollarning siyosiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish va ularning mamlakat taraqqiyotidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ayollarning siyosiy faolligini yanada oshirish uchun gender tenglik tamoyillarini ta'lim tizimiga chuqur integratsiya qilish, shuningdek, sport va jismoniy tarbiya orqali ularning o'ziga bo'lgan ishonch va yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu choralar ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash bilan birga, ularning siyosiy jarayonlarda yanada faol ishtirok etishlari uchun qulay sharoitlar yaratadi.

Metodologiya. Ushbu tadqiqotda ayollarning siyosiy ishtirokini tahlil qilishda sifat va miqdoriy metodologiyalar uyg'unligidan foydalaniladi. Bunda, statistik ma'lumotlar, qonun

hujjatlari tahlili, shuningdek, ekspert intervyulari va fokus-guruh muhokamalari orqali chuqur tahliliy xulosalar chiqariladi. Tadqiqotda, shuningdek, gender tenglik indeksleri va ayollarning siyosiy vakilligi bo'yicha xalqaro reytinglar O'zbekistonning mavjud holatini baholash hamda kelgusi rivojlanish yo'nalishlarini belgilash uchun asos bo'ladi. Ushbu metodologik yondashuv O'zbekistonda ayollarning siyosiy ishtirokiga ta'sir etuvchi omillarni kompleks tahlil qilish imkonini beradi, jumladan, ijtimoiy-madaniy omillar va institutsional mexanizmlar o'zaro bog'liqligi chuqur o'rganiladi.

Natijalar. O'zbekistonda ayollarning siyosiy ishtiroki borasidagi so'nggi ma'lumotlar, ularning davlat hokimiyati organlaridagi vakilligi sezilarli darajada oshganini ko'rsatadi, biroq bu o'sish hali ham xalqaro standartlarga to'liq mos kelmaydi. Xususan, parlamentdagi ayollar sonining ortishi ijobiy tendensiya bo'lsa-da, mahalliy darajadagi siyosiy lavozimlarda ularning vakilligi hana past darajada qolmoqda, bu esa ayollarning siyosiy jarayonlarga kengroq jalb etilishi zarurligini ko'rsatadi. Bundan tashqari, ayollarning siyosiy qarorlar qabul qilish jarayonlariga to'liq integratsiyalashuvi uchun ularning huquqiy va iqtisodiy mustaqilligini yanada oshirish muhimdir (Seitalieva, 2024). Bu, o'z navbatida, ularning siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etishlari uchun yanada mustahkam zamin yaratadi. Shu bilan birga, O'zbekistonning iqtisodiy modernizatsiyasi doirasida yuzaga kelgan boshqaruv samarasizligi va ishsizlik kabi muammolar ayollarning siyosatdagi ishtirokiga bilvosita ta'sir ko'rsatib, islohotlar zarurligini yanada kuchaytiradi (ugli & Anvarovich, 2021). Ushbu holat, ayollarning iqtisodiy mustaqilligi va yuqori ta'lim darajasi ularning o'zini o'zi anglashlari hamda jamiyatga foyda keltirishlari uchun juda muhim ekanligini ta'kidlaydi (Seitalieva, 2024). Ushbu kontekstda, ayollarning malaka oshirishlari va zamonaviy talablarga javob beradigan kasbiy ko'nikmalarni egallashlari ularning siyosiy salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi (Qizi, 2020). Shu sababli, ayollar uchun maxsus ta'lim dasturlari va mentorlik loyihalarini joriy etish, shuningdek, ularning IT-sohasidagi ko'nikmalarini rivojlantirish siyosiy jarayonlarga samarali integratsiyalashuviga yordam beradi.

Muhokama. Ushbu bo'limda, tadqiqot natijalari keng qamrovli tarzda tahlil qilinadi, bunda O'zbekistonda ayollarning siyosiy ishtirokini kuchaytirish bo'yicha mavjud imkoniyatlar va to'siqlar chuqur o'rganiladi, shuningdek, gender tengligini ta'minlashga qaratilgan amaliy takliflar ilgari suriladi. Xususan, ayollarning iqtisodiy mustaqilligi va yuqori ta'lim darajasi ularning siyosiy faolligi uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi, ammo ularning siyosatga bo'lgan shaxsiy ishtiyoqi hali ham yetarli emas. Bu holat, ayollarning siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etishlari uchun yanada kengroq targ'ibot va tashviqot ishlarini olib borish zarurligini ko'rsatadi, shuningdek, gender stereotiplarini bartaraf etishga qaratilgan kompleks dasturlarni

joriy etish muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, ayollarning siyosatdagi ishtiroki qonunchilik darajasida qo'llab-quvvatlanishi, kvotalar mexanizmlarini qo'llash va siyosiy partiyalarda ayollar uchun maxsus dasturlarni yaratish orqali rag'batlantirilishi mumkin (Iyer & Mani, 2019). Bu chora-tadbirlar ayollarning siyosiy jarayonlarga faolroq jalb etilishini ta'minlab, ularning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qiladi (Iyer & Mani, 2019). Ayniqsa, ayol rahbarlarning mavjudligi ayollarning siyosiy ishtirokini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, chunki bu ularga siyosiy lavozimlarga intilishda ilhom va namuna bo'ladi.

Xulosa. Tahlil natijalariga ko'ra, O'zbekistonda gender tengligini ta'minlash va ayollarning siyosiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun qonunchilikni takomillashtirish, ta'lim dasturlarini kengaytirish va iqtisodiy mustaqillikni qo'llab-quvvatlash zarurati aniqlandi. Shuningdek, ayollarning siyosiy qaror qabul qilish jarayonlariga to'liq integratsiyalashuvi uchun ularning huquqiy savodxonligini oshirish va gender stereotiplariga qarshi kurashish bo'yicha tizimli ishlar davom ettirilishi lozim. Bu boradagi sa'y-harakatlar O'zbekistonda ayollarning siyosatdagi ishtirokini sezilarli darajada oshirib, mamlakatning barqaror rivojlanishiga muhim hissa qo'shish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abduvahabova, M., Mallayeva, O., Mallayeva, E., & Polvonova, M. (2023). Women's social role in developing education: avoiding gender gaps in Uzbekistan. E3S Web of Conferences, 420, 6053. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202342006053>
2. Gjinko, J. (2023). The 2008 Law "On Gender Equality in Society" and Some of its Effects on Equal Representation. Academicus International Scientific Journal, 29, 119. <https://doi.org/10.7336/academicus.2024.29.07>
3. Iyer, L., & Mani, A. (2019). The road not taken: Gender gaps along paths to political power. World Development, 119, 68. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.03.004>
4. Khidirov, N. G., & Mamadjonova, S. (2023). The impact of women's labor resources on economic growth in Uzbekistan. E3S Web of Conferences, 402, 9030. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340209030>
5. Kurbanbaeva, G. M. (2016). A WOMAN IN THE PUBLIC LIFE OF UZBEKISTAN. Evrazijskij Soûz Učenyh Seriâ Tehničeskie i Fiziko-Matematičeskie Nauki. <https://cyberleninka.ru/article/n/a-woman-in-the-public-life-of-uzbekistan-1>
6. Qizi, K. N. U. (2020). Soft Skills Development in Higher Education. Universal Journal of Educational Research ,8(5),1916 <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080528>

7. Seitalieva, G. A. (2024a). Socio-psychological impact of Aikido on women's self-confidence and perception of their rights. BIO Web of Conferences, 120, 1034. <https://doi.org/10.1051/bioconf/202412001034>
8. Seitalieva, G. A. (2024b). Student's perception of gender equality, stereotypes, and women in sports. BIO Web of Conferences, 120, 1035. <https://doi.org/10.1051/bioconf/202412001035>
9. Shanbaeva, A., Kantarbayeva, Zh., & Бағашаров, Құдайберді. (2023). Women's learning aspirations and literacy issues in Islam. Eurasian Journal of Religious Studies, 34(2). <https://doi.org/10.26577/ejrs.2023.v34.i2.r5>
10. B ugli, Q. O. A., & Anvarovich, Q. A. (2021). THE ECONOMIC MODERNIZATION OF UZBEKISTAN. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions, 2(5), 332. <https://doi.org/10.17605/osf.io/v8ajh>.